

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы «5» ақпандағы
№ 51 бұйрығына 11-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 556 -қосымша

**Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған
бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін «Тәртіп мәдениеті»
пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы**

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін «Тәртіп мәдениеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылдың 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – білім алушыларда тәртіп мәдениеті мен әлеуметтік маңызды нормаларды, құндылықтарды, ұстанымдарды қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:
табиғи, әлеуметтік және технологиялық ортада мәдени мінез-құлық пен қауіпсіздік ережелерін ұстануға үйрету;
өзге адамға құрметпен қарау және әдепті қарым-қатынасты жасай білуді қалыптастыру;
оқушылардың қарым-қатынас жасау қабілетін дамыту.

4. Түзете-дамыту міндеттері:
эстетикалық талғамды дамыту, қоршаған ортада әсемдікті байқауға үйрету;
оқушыларда қоршаған ортаға, қоғамның табиғи және мәдени құндылықтарына деген жағымды көзқарасты қалыптастыру.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. «Тәртіп мәдениеті» бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері арнайы білім беру қағидаларына негізделіп, білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған.

6. Оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімсізденуін жоюды немесе азайтуды көздейді; сондай-ақ мінез-құлық нормаларын, өмірлік қарым-қатынастық және тұрмыстық дағдыларының қалыптасуына ықпал жасайды.

7. Тіл, коммуникация және ойлау қабілетінің біртұтастық қағидасы ойлауды, мінез-құлықты реттеудің негізі ретінде сөйлеудің қарым-қатынастық қызметін дамытуды көздейді.

8. Бастауыш сынып оқушыларының тәртіп мәдениетін қалыптастыруда жасына сай жетекші іс-әрекет қолданылады: ойындық, заттық-тәжирибелік.

9. Жеке тәсілі және саралап оқыту қағидасы оқу материалын меңгеру кезінде байқалатын білім алушылардың вариативті типологиялық ерекшеліктерімен байланысты болады және олардың білім, білік, дағдылардың меңгеруінің сапасына әсер етеді.

«Тәртіп мәдениеті» пәнін оқыту барысында «проблемаларды шешу құзыреттілігі» қолданылады, бұның мәні - түрлі салада кездесетін мәселелерді өз бетінше шешуге үйрету және өзіндік әлеуметтік тәжирибесі мен өмірлік құзыреттіліктерін жинақтау.

11. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалаумен жүзеге асады.

12. Деңгейлік мақсаттарға сәйкес әзірленген тапсырмалар мен жаттығулар бағалаудың құралы болып есептеледі.

13. Оқу бағдарламасының мазмұнын меңгеру нәтижелерін тікелей мұғалім бағалайды, жүйелі түрде бақылау-бағалау әрекеттерін жүзеге асырады.

14. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың нәтижелілігін бағалау ағымдық (сабақ бойынша), кезеңдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде іске асырылады.

15. Ағымдық бақылау оқытудың мазмұны мен әдістерін дұрыс таңдау мақсатында жүргізіледі; педагог сабақта білім алушылардың қызметін бақылауды, практикалық және дербес жұмыстарды, ұжымдық қызмет түрлерін талдауды пайдаланады.

16. Кезеңдік (тақырыптық) бақылау әр типологиялық топтағы білім алушылардың оқу материалын меңгерудегі түрлі мүмкіндіктері ескере отырып, тақырыптың, тараудың аяғында жүргізіледі.

17. Әр білім алушының оқу жетістіктері мен даму динамикасын талдау мақсатында тоқсанның, жылдың аяғында қорытынды бақылау жүргізіліп, жетістіктері оқу картасына енгізіледі.

3 - тарау. «Тәртіп мәдениеті» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

18. «Тәртіп мәдениеті» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 0 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 32 сағатты;

2) 1 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 33 сағатты;

- 3) 2 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 4) 3 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 5) 4 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

19. Бағдарлама мазмұны келесідей бөлімдерді қамтиды:

- 1) «Сыртқы түр мен тәртіп мәдениеті» бөлімі;
- 2) «Қарым-қатынас мәдениеті» бөлімі;
- 3) «Сөйлеу этикеті және сөйлеу мәдениеті» бөлімі.

20. «Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жеке гигиена мәдениеті;
- 2) қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті.

21. «Қарым-қатынас мәдениеті» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тұлға аралық қатынас мәдениеті;
- 2) іс-әрекет мәдениеті.

22. «Сөйлеу этикеті және сөйлеу мәдениеті» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөйлеу қатынасының мәдениеті;
- 2) сөйлеу дағдылары.

23. 0-сыныпқа арналған «Тәртіп мәдениеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) жеке гигиена мәдениеті: қарапайым тазалық дағдылары: тамақтың алдында, дәретханадан, ойыннан кейін қолды сабынмен жуу; таңертең ұйқыдан соң және ұйқының алдында жуыну, жуыну тәртібі, жуыну кезінде суды шашыратпау, орамалмен құрғатып сүртіну; тамақтан соң ауызды шайқау; әрекетті жинақы және тез орындап отыру; өздігінен және дұрыс киіну, сырт киімдердегі замок пен түймелерді түймелей алу, бәтеңкенің бауын байлау, шкафқа заттарды жинау және бүктеу; киіну әрекетінің ретін орындау;

2) қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті: мәдени тамақтану дағдылары, үстелдегі өзінің тұрақты орнын білу, дербес және жинақы тамақтану, дұрыс тік отыру, қасықты дұрыс ұстау, тамақты қасықпен аздап алу, дыбыс шығармай тамақ жеу;

3) тұлға аралық қатынас мәдениеті: қатарластарымен танысу, кездесу кезінде сәлем беру, қоштасу;

4) іс-әрекет мәдениеті: салауатты өмір сүру дағдылары (күн сайын бір уақытта тұру, бөлмені желдету және жаттығу жасау); сыныпта, ұйықтайтын бөлмеде, ойын бөлмесі, жуынатын бөлме, дәретхана, шешінетін бөлмеде бағдарлау алу дағдылары; жеке бас заттарына күтім жасау дағдылары (заттарды салу, ойыншықтар, мектеп заттарын өз орындарына қою, оларды ұқыпты қолдану);

5) сөйлеу қатынасының мәдениеті: әдептілікті білдіретін сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Рахмет!», «Мархабат!»;

б) сөйлеу дағдылары: заттар мен табиғи құбылыстардың атаулары, зат есімдерді сын есімдерімен байланыстыру.

24. 1-сыныпқа арналған «Тәртіп мәдениеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) жеке гигиена мәдениеті: тазалық құралдарына күтім жасау дағдылары: (тіс щеткасын сабынмен жуу, тарақты тазалау және оны жуу; қол орамалын пайдалану, жөтелген және түшкіреген кезде өз-өзін дұрыс ұстау (аузын қол орамалмен жабу, қасында біреу болса теріс айналу); ұйықтардың алдында жатын бөлмені желдету;

2) қоғамдық орындарда тәртіп ұстау мәдениеті: ғимаратқа кірген кезде аяқты сүрту, бас киімді шешу (ұлдар), ұқыптылық пен ұйымдастырушылық дағдылары (өзін күттірмеу, сабаққа кешікпеу, мектепке ұқыпты және таза болып келу, киімді тәртіпке келтіру);

3) тұлға аралық қатынас мәдениеті: жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген сезімнің білдіру; отбасыда ананың, әкенің, әженің орындайтын қиын еңбек әрекеттерін байқау қабілеті; өз мұғалімімен ғана емес, осы күні кездескен барлық адамдармен амандасу; ұлдардың қыздармен бірінші амандасуы; өзгелердің сәлемін жылы қабылдау, үлкендермен «сіз» деп сөйлесу;

4) іс-әрекет мәдениеті: қоршаған ортаның жағымды істерін байқау; қатарластарымен қарым-қатынас жасауда мәдениет ережелерін орындау: тыныш ойнау; сабақта ешкімге кедергі келтірмей өзін дұрыс ұстау; тіл табысу, ойыншықтарымен бөлісу, достарына көмектесу; өзге балаларға, ата-анасына, жақындарына, педагогтарға жанашырлық таныту;

5) сөйлеу қатынасының мәдениеті: әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Кешіріңіз», «Кіруге рұқсат етіңіз!», «Шығуға бола ма?»; мұғалімді мұқият тыңдау, сұрақтарға жауап беру;

б) сөйлеу дағдылары: аттар мен болмыстық құбылыстардың атаулары, зат есімдерді сын есімдермен және етістіктермен дұрыс байланыстыру, әңгімеге қатысу.

25. 2-сыныпқа арналған «Тәртіп мәдениеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) жеке гигиена мәдениеті: ескертусіз үй киімін кию, өз киімі мен аяқ киіміне күтіммен қарау, өз бетінше тазалықты ұстану; үйден жинақы, таза тазаланған аяқ киіммен шығу; әдемі киініп жүру; қол орамалын жуу;

2) қоғамдық орындарда тәртіп мәдениеті: қоғамдық орындарда, көшелерде түкірмеу әдептілігі (шемішке шағу, қағаз, кәмпіттің қабығын, балмұздақтың қаптамасын, алманың қалдығын тастау); үйдің қабырғалары мен қоршауларға сурет салмау және жазбау; көшеде өзін мәдениетті ұстау (қатты даустап сөйлемей, айқайламау, күлмеу, көшедегілердің назарын аудармау, жаяужолда барлық жолды алмай, оң жағымен жүру, егер балалар тобы келе жатса ішінен танысыңызды немесе жолдасыңызды көріп қалсаңыз сөйлесу үшін жолдың бір жағына шығу);

3) тұлға аралық қатынастар мәдениеті: тұлға аралық қатынас мәдениеті: жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген сезімнің білдіру; үлкендердің күнделікті еңбегіне құрметпен қарау, ата-анаға қамқорлық таныту; балалардың бір-біріне деген мейірімділік танытуы, жақсы істер жасауға ояту;

4) іс-әрекет мәдениеті: өз уақытын тиімді пайдалану (серуеннен кейін кешікпеу, теледидардың алдында ұзақ отырмау, ешқашан еш жерге кешікпеу, күн тәртібін қатаң орындау); қоғамдық еңбекке қатысу, мұғалімге, тәрбиешіге, ата-анаға көмектесу; қамқорлық, жауапкершілік таныту; келісімге келе алу және келісіммен әрекет ету, бір-біріне көмектесу;

5) сөйлеу қатынасының мәдениеті: әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Қайырлы таң!», «Қайырлы кеш!», «Қайырлы түн», әңгімелесушінің көзіне қарап отырып, жылы көзқарас таныту;

б) сөйлеу дағдылары: қойылған сұрақтарға толығымен жауап беру, қарапайым сөйлемдерді құрау.

26. 3-сыныпқа арналған «Тәртіп мәдениеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) жеке гигиена мәдениеті: дұрыс, ретімен киіну, киім ауыстыру дағдылары; қонаққа, мерекеге киіну, ауа-райына сәйкес киіну; шашты жуу кезінде сабынсуды пайдалану; аяқ пен қол тырнақтарына күтім жасау дағдылары;

2) қоғамдық орындарда тәртіп мәдениеті: көлікті өзін-өзі ұстау дағдылары, автобуста, трамвайда, троллейбуста, маршрутты көлікте жол ақысын төлеу; көлікке кіру және шығу тәртібі; өзге жолаушыларға әдептілік таныту, үлкендерге және баласы бар жолаушыларға орын ұсыну, қатты сөйлемей, салонда жүгірмеу, орындыққа шығып алмау, орындықты бүлдірмеу;

3) тұлға аралық қатынастар мәдениеті: өз бетінше, ескертусіз айналадағыларға мейірімділік таныту; өз достарына, олардың адами қасиеттеріне, қызығушылықтары туралы сұрау, қызығушылық таныту;

4) іс-әрекет мәдениеті: өз істеріне талдау жасау, ол әдептілік ережелеріне сәйкес па соған талдау жасау; жекелей қызығушылықтарын көрсету (коллекция жинау туралы, белгілі спортсмендердің алғашқы қадамдары туралы, көркем әдебиет, би, бөлме өсімдіктерін өсіру, көркем қол өнері түрлері туралы мәлеметтер); алдына үлкен міндеттер қою және оны аяғына дейін орындау;

5) сөйлеу қатынасының мәдениеті: әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «алғыс білдіремін», «өтінемін»; сөзін бөлмей жолдасты тыңдау;

б) сөйлеу дағдылары: әңгімелесуге қатысу, қойылған сұрақтарға толығымен және дұрыс жауап беру, қарапайым жай сөйлемдерді құрастыру, таныс сөздердің формаларын дұрыс қолдану.

27. 4-сыныпқа арналған «Тәртіп мәдениеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) жеке гигиена мәдениеті: дұрыс тамақтану дағдылары (үстелде тік отыру, шынтақты үстелге қоймау; үстел құралдарын пайдалану - пышақ, шанышқы; асықпай, ұқыптылықпен ашық ауызбен жеу, тамақты ұзақ шайнау; нанды тілімдерге бөлу, компоттағы жемістің сүйектерін ас қасықпен ұқыптылықпен табаққа салу; тамақты жеп болғаннан кейін қасық, шанышқы, қасықты дастарханға емес тарелкаға салу; тамақ барысында сүлгіні пайдалану; үй тұрмысының қызметтерін білу – шаштараз, киім тазалау, киім тігіні бойынша ателье, аяқ киім жөндеу шеберханасы;

2) тұлға аралық қатынастар мәдениеті: үлкендер мен жолдастардың сенімін бағалай алу; жақсы әдеп ережелерін орындау (орындық ұсыну және үлкендерге орын беру; біреудің түсіріп алған затын сыпайылықпен алып беру, ұлдар көлікте, ғимаратта қыздарды өткізіп жібереді; балаларға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу); қонақта өз қатарластарымен таныса алу;

3) қоғамдық орындарда тәртіп мәдениеті: кинотеатрда, қонақта өзін-өзін дұрыс ұстай алу;

4) іс-әрекет мәдениеті: сыныпта, шеберханада, ойын бөлмесінде, үйде тазалық пен тәртіпті сақтау; кез-келген тапсырманы, кез-келген жұмысты жақсылап отыру; кітаптар, оқулықтарға деген күтімді қатынас: бетін қайырмау, кітапты кір қолымен ұстамау;

5) сөйлеу қатынасының мәдениеті: әдептілікті білтіретін сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Мархабат!», «Өтінемін!», «Кешіріңіз!», «Рахмет!», «Ризашылығымды білдеремін!», «Кіруге рұқсат беріңіз!»; үлкендердің сөзін бөлмеу және олардың әңгімелеріне араласпау;

б) сөйлеу дағдылары: әңгімелесуге қатысу, сыныптастардың әңгімелерін толықтыра отырып, сұрақтарға жауап беру, қарапайым жәй сөйлемдерді пайдалана отырып, жоспар бойынша өз ойын жеткізу.

28. Бағдарламадағы оқу материалының орналасуы үлгілік болып табылады, білім алушылардың ерекшеліктерін ескере отырып мұғалім бағдарламалық материалды өз бетінше үйлестіре алады (тоқсаннан тоқсанға, сыныптан сыныпқа). Мұғалім әр тақырыпты оқыту үшін қажетті сағат санын дербес анықтай алады.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

29. Оқу бағдарламасында әрбір бөлімнің оқу материалының мазмұны мен бірізділігін анықтау үшін негіз болатын, сондай-ақ білім алушылардың жетістіктерін бағалау критерийлері болып табылатын, оқыту мақсаттары жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер көрсетілген.

30. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлімше ретін, төртінші сан - оқу мақсатының реттік нөмірін білдіреді Мысалы, 1.1.3.4 кодталуында: «1» – сынып, «1.3» – бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік саны.

31. Оқыту мақсаттарының жүйесі бойынша күтілетін нәтижелер:

1) «Сыртқы түрі мен тәртіп мәдениеті» бөлімі:

1-кесте

Бөлімше лер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып

<p>1.1 Жеке гигиена мәдениеті</p>	<p>0.1.1.1 жеке бас тазалығы ережелерін орындау: тамақ алдында, дәретхана, ойыннан кейін қолды сабынмен жуу; ұйқыдан кейін және ұйқының алдында жуыну, жуыну кезінде суды шашыратпай жуыну реттілігін сақтау, орамалмен құрғатып сүртуіну, тамақтан соң ауызды шаю; бәрін өздігінен тез және ұқыпты жасауға тырысу; 0.1.1.2 дұрыс және өздігінен киіне алу, сырт киімдердегі замок пен түймені</p>	<p>1.1.1.1 тазалық құралдарын а күтім жасау, тіс щеткасы мен тарақты сабынмен жуу; 1.1.1.2 қол орамалды пайдалану алу, жөтелі мен түшкіру кезінде этикалық ережелерді білу және орындау: орамалмен ауызды жабу, егер жанында адам болса теріс айналдыру; 1.1.1.3 ұйықтардың алдында бөлмені желдету</p>	<p>2.1.1.1. ескертусіз үй киімін қайта киінудің ережелерін орындау; 2.1.1.2 өз киімі мен аяқ киіміне күтіммен қарау, тазалығын қадағалау; 2.1.1.3 үйден аяқ киімді сыртқа тазалап шығу, ұқыптап қажеттілігін түсінудің маңызы; 2.1.1.4 өз киімін киінуге тырысу; 2.1.1.5 өз қол орамалын жуу және қағаз сүлгілерді пайдалану</p>	<p>3.1.1.1 дұрыс, ұқыпты, ретімен киіну, киімін ауыстыру дағдыларын білу; 3.1.1.2 шашты жуу кезінде сусабынды пайдалану; 3.1.1.3 қонаққа, мерекеге киіну 3.1.1.4 ауа райын сәйкес киіне алу; 3.1.1.5 қол мен аяқтың тырнақтарына күтім жасау</p>	<p>4.1.1.1 тамақ ішу ережелерін орындау: үстелде тік отыру, шынтақты үстелдің үстіне қоймау; асүй құралдарын пайдалану – пышақ, шанышқы; ауызды жауып, асықпай отырып шайнау; нанды бөліктерге бөлу, компоттағы жемістің сүйектерін ас қасықпен ұқыптылықпен табаққа салу; тамақ ішіп болғаннан кейін шанышқы мен пышақты дастарханға емес, тарелкаға қою; тамақ ішу кезінде сүлгіні пайдалану;</p>
-----------------------------------	--	---	--	--	---

	сала алу, аяқ киімнің бауын байлай алуы және заттарды шкафқа ілу және бүктеу				4.1.1.2 үйдегі тұрмыстық қызметтерді білу – шаштараз, киім тазалау, киім тігу ательесі, аяқ киім жөндеу шеберханасы
1.2 Қоғамдық орындарда тәртіп мәдениеті	0.1.2.1 мәдениетті тамақ ішу ережелерін орындау: үстелдегі өзінің тұрақты орнын білу, өздігінен және ұқыпты тамақтану, дұрыс позаны ұстана отырып, сабырлы отыру, қасықты дұрыс ұстау, тамақты қасықпен аздап алу, тыныш тамақтану	1.1.2.1 ғимаратқа кірер алдында аяқкиімді сүрту; 1.1.2.2 ғимаратқа кірер алдында ұл балалардың бас киімін шешу ережесін ұстану; 1.1.2.3 ұйымдастырушылық пен ұқыптылық: өзін күттірмеу, сабаққа кешікпеу; 1.1.2.4 мектепке таза және киініп келу,	2.1.2.1 қоғамдық орындарды, көшені ластамау; 2.1.2.2 үй қабырғалары мен қақпаларға жазбау және сурет салмау; 2.1.2.3 көшеде тәртіп ережелері; 2.1.2.4 көшеде қатты сөйлеу, айқайлау, күлу, өткендердің назарын аударудың дұрыс емес екендігін есте	3.1.2.1 көлікте тәртіп ережелерін орындау; 3.1.2.2 автобус, трамвай, метро, троллейбуста жол ақысын уақыты және дұрыс төлеу; 3.1.2.3 көлікке кіру және шығу ережелерін білу және орындау; 3.1.2.4 өзге жолаушыларға дұрыс қарым-қатынас жасау, әдептілік таныту	4.1.2.1 қонақта өзін дұрыс ұстау; 4.1.2.2 театрда, кинотеатрда өзін дұрыс ұстау; 4.1.2.3 кітапханада тәртіп ережелерін орындау; 4.1.2.4 ауруханада тәртіп ережелерін білу және орындау; 4.1.2.5 адам көп жиналған жерде тәртіп ережелерін орындау

		айнаның алдында киімін ретке келтіру	сақтау; 2.1.2.5 жауыжолдың оң жағымен жүруд білу; 2.1.2.6 егер көшеде бір топ адам келе жатса жолды бермеу; 2.1.2.7 таныс немесе жолдасты көшеде кездестірген жағдайда сөйлесу үшін жолдың бір жағына шығып тұру	3.1.2.5 үлкен адамдар мен кішкентай балалары бар жолаушыларға орын беру; 3.1.2.6 қатты сөйлемеу, салонда жүгірмеу, орындыққа аяпен шықпау, орындықты былғамауды білу	
--	--	--------------------------------------	---	---	--

2) «Қарым-қатынас мәдениеті» бөлімі:
2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Тұлға аралық қатынас мәдениеті	0.2.1.1 қатарластарымен таныса алу, кездесу кезінде сәлемдесу, басын изеп, әдепті қоштасу;	1.2.1.1 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларын жақындық сезімнің болуы; отбасыға	2.2.1.1 атаға, әжеге, бауырға, әпкеге, бауырларға – жақын адамдарға жақындық сезімін	3.2.1.1 «әдептілік» сөзінің мәнін түсіну; 3.2.1.2 ескертусіз, өз еркімен қоршаған ортаға	4.2.1.1 үлкендер мен жолдастарының сенімін бағалау; 4.2.1.2 жақсы әдеп ережелерін орындау:

	күлімсіреп тұрып, амандасу	деген жақындықты таныту; 1.2.1.2 отбасыда әке, әже, анамен орындалатын кейбір еңбек әрекеттерін байқау; 1.2.1.3 тек өз мұғалімімен ғана емес сол күні бірінші рет кездескен адамдармен амандасу; 1.2.1.4 ұлдар қыздармен бірінші амандасуы керек; 1.2.1.5 өзгелердің амандасуына қуанышты және ашық түрде жауап беру; 1.2.1.6 жасы үлкен адамдармен «сіз» деп сөйлесу	таныту; 2.2.1.2 үлкендердің күнделікті еңбегі, ата-аналардың қамқорлығына құрмет көрсету; 2.2.1.3 сыныптастарына жақсы қарым-қатынас таныту, жақсы істер жасауға тырысу	мейірімділік таныту; 3.2.1.3 өз жолдастарына, олардың адами қасиеттерін, қызығушылықтарына құрметпен қарау	кірген жасы үлкен адамға орын беру; біреудің түсіріп алған затын сыпайылықпен алып беру; ұлдардың көлікте, ғимаратта қыздарды өткізіп жіберуі; балаға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу; 4.2.1.3 қонақта өз қатарластарымен таныса алу
--	----------------------------	---	---	--	---

<p>2.2 Іс- әрекет мәдениеті</p>	<p>0.2.2.1 күнде бір уақытта тұру, бөлмені желдету және жаттығу жасау; 0.2.2.2 сыныпта, жатын бөлмеде, жуынатын бөлмеде және дәретханада, шешінетін бөлмеде бағдарлай алу; 0.2.2.3 заттарды, ойыншықтарды, мектеп заттарын өз орындарына қою, оларды ұқыпты пайдалану</p>	<p>1.2.2.1 қоршаған орта адамдарының әдемі әрекеттерін байқау 1.2.2.2 өз қатарластарымен қарым-қатынас жасау мәдениетінің ережелерін білу және орындау: тыныш ойнау; өзгелерге кедергі келтірмей сабақта өз-өзін дұрыс ұстау; қарым-қатынас жасау, ойыншықтармен бөлісу, достарына көмектесі; 1.2.2.3 өзге балаларға, ата-аналарға, педагогтарға жанашырлық таныту</p>	<p>2.2.2.1 өз уақытын дұрыс санау, серуеннен кейін кешікпеу, теледидардың алдында ұзақ отырмау, ешқашан және ешқайда кешікпеу; 2.2.2.2 күн тәртібін ұстана білу; 2.2.2.3 қоғамдық еңбекке қатысу, мұғалімге, тәрбиешіге, ата-анаға көмектесу; 2.2.2.4 қамқорлық, жауапкершілік таныту; 2.2.2.5 отбасы мүшелері, сыныптастары, достарымен келісімге</p>	<p>3.2.2.1 өз істеріне талдау жасау, ол әдептілік ережелеріне сәйкес па соған талдау жасау 3.2.2.2 өзінің рухани қызығушылықтарының әлемін түрлендіру, жекелей қызығушылықтарды қалыптастыру; 3.2.2.3 коллекция жинау туралы, белгілі спортсмендердің алғашқы қадамдары туралы, көркем әдебиет, би, бөлме өсімдіктерінің өсіру, көркем қол өнері түрлері туралы мәліметтерді айта алуы;</p>	<p>4.2.2.1 сыныпта, шеберханада, ойын бөлмесінде, үйде тазалық пен тәртіпті сақтау; 4.2.2.2 кез-келген тапсырманы, кез-келген жұмысты тек жақсылап орындау; 4.2.2.3 кітаптар, оқулықтарға деген күтімді қатынас: бетін қайырмау, кітапты кір қолымен ұстамау; 4.2.2.4 бүгін істейтін жұмысты ертеңге қалдырмауға тырысу</p>
---	---	--	--	---	---

			келе алу және келісіммен әрекет ету, бір-біріне көмектесу	3.2.2.4. алдына шағын міндеттер қою және оны аяғына дейін орындау	
--	--	--	---	---	--

3) «Сөйлеу этикеті және сөйлеу мәдениеті» бөлімі:
3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Сөйлеу қатынасының мәдениеті	0.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Мархабат!», «Өтінемін!»	1.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Кешіріңіз!», «Кіруге бол ма?», «шығуға бола ма?»; 1.3.1.2 мұғалімді мұқият тыңдау, сұрақтарға жауап беру	2.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «қайырлы таң!», «Қайырлы күн!», «Қайырлы кеш!», «Қайырлы түн!»; 2.3.1.2 әңгімелесушінің көзіне тіке қарап, жылы шырай таныту	3.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Алғыс айтамын», 3.3.1.2 жолдастың сөзін бөлмей, тыңдау	4.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Мархабат!», «Өтінемін!» «Рахымдылық танытыңыз!», «Кешіріңіз!», «Рахмет!», «Алғыс білдіремін», «Кіруге рұқсат беріңіз»; 4.3.1.2 үлкендердің сөзін бөлмеу және олардың

					әңгімелерін е араласпау ; 4.3.1.3 тапсырмалар мен жаттығулар арқылы әдепті сөздерді пайдалану мен бекіту бойынша тәжірибелік тренингтерге белсенді қатысу
3.2 Сөйлеу дағдылары	0.3.2.1 заттар мен табиғи құбылыстардың атауын дұрыс айту; 0.3.2.2. зат есімдерді сын есімдермен келістіру	1.3.2.1 заттар мен болмыстық құбылыстардың атауын дұрыс айту; 1.3.2.2 зат есімдерді сын есімдермен және етістіктермен дұрыс қолдану; 1.3.2.3 қойылған сұрақтарға жауап беру	2.3.2.1 аталмыш сұрақтың сөздерін пайдалана отырып, қойылған сұрақтарға толығымен жауап беру; 2.3.2.2 қарапайым сөйлемдерді құрау; 2.3.2.3 таныс сөздердің формаларын пайдалана отырып, сұрақтар бойынша сөйлемдерді тарату	3.3.2.1 әңгімелесуге қатысу, қойылған сұрақтарға толығымен және дұрыс жауап беру; 3.3.2.2 қарапайым жай сөйлемдерді құрастыру; 3.3.2.3 таныс сөздердің формаларын дұрыс қолдану; 3.3.2.4 сөз алды қосымшалары мен кейбір үстеулерді пайдалану	4.3.2.1 әңгімелесуге қатысу, сыныптастардың әңгімелерін толықтыра отырып, сұрақтарға жауап беру; 4.3.2.2 қарапайым жай сөйлемдерді пайдалана отырып, жоспар бойынша өз ойын жеткізу; 4.3.2.3 таныс сөздердің формаларын дұрыс пайдалану

32. Бағдарлама жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4-сыныптары үшін «Тәртіп мәдениеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

33. Бөлімдер мен тақырыптардың сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

34. Оқыту бастауыш сыныптардағы белгіленген барлық оқу жылына арналған бірыңғай ортақ тақырыптар контекстінде жүзеге асырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің
0-4 сыныптары үшін «Тәртіп мәдениеті»
пәнінен жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған
бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін «Тәртіп мәдениеті» пәнінен
жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша
ұзақ мерзімді жоспар

1) 0-сынып:
1-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Өзім туралы Менің мектебім	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас тазалығының мәдениеті	0.1.1.1 жеке бас тазалығы ережелерін орындау: тамақ алдында, дәретханадан, ойыннан кейін қолды сабынмен жуу; 2. өздігінен және дұрыс киіне алу
		1.2 Қоғамдық орындарда тәртіп мәдениеті	0.1.2.1 мәдениетті тамақтану ережелерін орындау: үстелдегі өзінің тұрақты орнын білу
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қатынастар мәдениеті	0.2.1.1 қатарластарымен таныса алу, кездесу кезінде жылы амандасу, басты ізетті түрде изеп, қоштасу; күлімсіреп тұрып, анық дауыспен, сергек амандасу
		2.2.Әрекет ету мәдениеті	0.2.2.1 күн сайын бір уақытта тұру, бөлмені желдету және жаттығу жасау; 0.2.2.2 сыныпта бағыттала алу
	3. Сөйлесу мәдениеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	0.3.1.1. сөйлеу этикетінің мәдениеті: әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!»
		3.2. Сөйлеу дағдылары	0.3.2.1 заттар мен табиғат құбылыстарын дұрыс атауға тырысу
2 – тоқсан			
Менің отбасым және достарым	1. Сырт келбет және мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас гигиена мәдениеті	0.1.1.1 жеке бас тазалығы ережелерін орындау: тамақ алдында, дәретханадан, ойыннан кейін қолды сабынмен жуу 0.1.1.2 өздігінен және дұрыс киіну, сырт киімдер мен пальто замогын салу және түймелеу
		1.2 Қоғамдағы орындардағы мінез-құлық мәдениеті	0.1.2.1. мәдениетті тамақтану ережелерін орындау: үстелдегі өзінің тұрақты орнын білу

Бізді қоршаған әлем	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	0.2.1.1 өз қатарластарымен таныс алау, кездесу кезінде жайдарлы амандасу
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	0.2.2.1 күн сайын бір уақытта тұру, бөлмені желдету және жаттығу жасау; 0.2.2.2 сыныпта, жатын бөлмеде бағыттала алу
	3. Сөйлеу мәдениеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	0.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!»
		3.2 Сөйлеу дағдылары	0.3.2.1 заттар мен табиғат құбылыстарын дұрыс атауға тырысу
3 – тоқсан			
Саяхат	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас тазалығы мәдениеті	0.1.1.1 сыртқы түр мәдениеті: қарапайым тазалық дағдылары: тамақтың алдында, дәретханадан, ойыннан кейін қолды сабынмен жуу; таңертең ұйқыдан соң және ұйқының алдында жуынуы, жуыну үрдісі әрекетінің ретін ұстану, жуыну кезінде суды шашыратпау, орамалмен құрғатып сүртіну 0.1.1.2 өздігінен және дұрыс киіну, сырт киімдердегі замок пен түймелерді түймелей алу, бәтеңкенің бауын байлау, шкафқа заттарды жинау және бүктеу
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	0.1.2.1. мәдени тамақтану дағдыларын білу және орында: үстелдегі өзінің тұрақты орнын білу, дербес және жинақы тамақтану, дұрыс позаны сақтай отырып, дұрыс отыру
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	0.2.1.1 қатарластарымен таныса алу, кездесу кезінде жылы амандасу, басты ізетті түрде изеп, қоштасу
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	0.2.2.1 күн сайын бір уақытта тұру, бөлмені желдету және жаттығу жасау; 0.2.2.2 сыныпта, жатын бөлмеде, ойын бөлмесінде, жуынатын бөлмеде және дәретханада, шешінетін бөлмеде бағыттала алу
	3. Сөйлеу мәдениеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	0.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Рахмет!», «Мархабат!»
		3.2 Сөйлеу дағдылары	0.3.2.1 заттар мен табиғат құбылыстарын дұрыс атауға тырысу; 0.3.2.2 зат есімдерді сын есіммен келістіру
4 - тоқсан			
Тағам және сусын	1. Сыртқы түр мен	1.1 Жеке бас тазалығы мәдениеті	0.1.1 тазалық ережелерін орындау: тамақтың алдында, дәретханадан, ойыннан кейін қолды сабынмен жуу; таңертең ұйқыдан соң және

Дені саудың – жаны сау	мінез-құлық мәдениеті		ұйқының алдында жуынуы, жуыну үрдісі әрекетінің ретін ұстану, жуыну кезінде суды шашыратпау, орамалмен құрғатып сүртіну; тамақтан кейін ауызды шаю, барлығын өздігінен, жинақы және тез жасау; 0.1.1. 2өздігінен және дұрыс киіну, сырт киімдердегі замок пен түймелерді түймелей алу, бәтеңкенің бауын байлау, шкафқа заттарды жинау және бүктеу; киіну реті дағдыларын қалыптастыру
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	мәдени тамақтану ережелерін орындау: үстелдегі өзінің тұрақты орнын білу, дербес және жинақы тамақтану, дұрыс позаны сақтай отырып, дұрыс отыру, қасықты дұрыс ұстау, тамақты қасықпен аздап алу, үнсіз тамақтану
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	0.2.1.1 қатарластарымен таныса алу, кездесу кезінде жылы амандасу, басты ізетті түрде изеп, қоштасу; күлімсіреп тұрып, анық дауыспен, сергек амандасу
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	0.2.2.1 күн сайын бір уақытта тұру, бөлмені желдету және жаттығу жасау; 0.2.2.2 сыныпта, жатын бөлмеде, ойын бөлмесінде, жуынатын бөлмеде және дәретханада, шешінетін бөлмеде бағыттала алу; 0.2.2.3 заттарды, ойыншықтарды, мектеп заттарын өз орындарына қоя алу, оларды ұқыпты қолдану
	3. Сөйлеу мәдениеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	0.3.1.1. әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Рахмет!», «Мархабат!»
		3.2 Сөйлеу дағдылары	0.3.2.1 заттар мен табиғат құбылыстарын дұрыс атауға тырысу; 0.3.2.2 зат есімдерді сын есіммен келістіру

2) 1-сынып:

2-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			
Өзім туралы	1.Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	1.1.1.1 тазалық заттарына күтім жасай алу: тіс щеткасын сабынмен жуу, тарақты тазалау және оны жуу; 1.1.1.2 қол орамалын пайдалана алу, жөтелі мен түшкіру кезінде этикалық ережелерді білу және орындау: ауызды орамалмен жабу, егер жанында адам болса кері айналу
		1.1	1.1.2.1.ғимаратқа кірер алдында аяқты сүрте

Менің мектебім		Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	алу; 1.1.2.2. ұлдардың ғимаратқа кірер алдында бас киімін шешу ережесін білуі және оны орындауы
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	1.2.1.1. жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы; 1.2.1.2 отбасыда анасымен, әкесімен, әжесімен орындалатын кейбір әрекеттерді байқау; 1.2.1.3 өз мұғалімімен ғана емес, осы күні кездескен барлық адамдармен амандасу; 1.2.1.4 ұлдардың қыздармен бірінші амандасуы; 1.2.1.5 өзгелердің сәлемін жылы қабылдау
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	1.2.2.1 қоршаған ортаның әдемі істерін байқай алу; 1.2.2.2 қоршаған ортаның әдемі істерін байқау; қатарластарымен қарым-қатынас жасауда мәдениет ережелерін орындау: тыныш ойнау; сабақта ешкімге кедергі келтірмей өзін дұрыс ұстау; тіл табысу, ойыншықтарымен бөлісу, достарына көмектесу
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	1.3.1.1 «Кешіріңіз» деген әдептілік сөзін пайдалану; 1.3.1.2 мұғалімді мұқият тыңдау, сұрақтарға жауап беру
		3.2 Сөйлеу дағдылары	1.3.2.1 заттар мен болмыс құбылыстарының атауын дұрыс айту
2 - тоқсан			
Менің отбасым және менің достарым	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	1.1.1.1 тазалық заттарына күтім жасай алу: тіс щеткасын сабынмен жуу, тарақты тазалау және оны жуу; 1.1.2.2 қол орамалын пайдалана алу, жөтелі мен түшкіру кезінде этикалық ережелерді білу және орындау: ауызды орамалмен жабу, егер жанында адам болса кері айналу; жатын бөлмені ұйықтардың алдында желдету; 1.1.1.4 жекелей заттарды өздігінен пайдалану
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	1.1.2.1 ғимаратқа кірер алдында аяқты сүрте алу; 1.1.2.2 ұлдардың ғимаратқа кірер алдында бас киімін шешу ережесін білуі және оны орындауы
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	1.2.1.1 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы, отбасыға деген жақындық; 1.2.1.2 отбасыда анасымен, әкесімен, әжесімен орындалатын кейбір әрекеттерді байқау; 1.2.1.3 өз мұғалімімен ғана емес, осы күні

Бізді қоршаған әлем			кездескен барлық адамдармен амандасу; 1.2.1.4 ұлдардың қыздармен бірінші амандасуы; 1.2.1.5 өзгелердің сәлемдесуіне жылы жүзбен жауап беру; 1.2.1.6 жасы үлкен адамдармен «сіз» деп сөйлесу; 1.2.1.7 сыныптастарымен айғайсыз, сабырлы түрде қарым-қатынас жасау; 1.2.1.8 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы; Отбасыға деген жақындық; 1.2.1.9 өз мұғалімімен ғана емес, осы күні кездескен барлық адамдармен амандасу;
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	1.2.2.1 қоршаған ортаның әдемі істерін байқау; 1.2.2.2 қатарластарымен қарым-қатынас жасауда мәдениет ережелерін орындау: тыныш ойнау; сабақта ешкімге кедергі келтірмей өзін дұрыс ұстау; тіл табысу, ойыншықтарымен бөлісу, достарына көмектесу; 1.2.2.3 өзге балаларға, ата-анаға, жақын адамдарға, педагогтарға жанашырлық таныту; 1.2.2.4 ойын сабақтарында үлкендермен жұмыс жасауда мінез-құлықтың қарапайым нормаларын сақтау
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	1.3.1.1 әдептілік сөздерін пайдалану: «Кешіріңіз!», «Кіруге рұқсат етіңіз!», «Шығуға бола ма!»
		3.2 Сөйлеу дағдылары	1.3.2.1 заттар мен болмыс құбылыстарының атауын дұрыс айту; 1.3.2.2 зат есімдерді сын есімдер мен етістіктермен бірге дұрыс қолдану
3 - тоқсан			
Саяхат	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	1.1.1.1 тазалық заттарына күтім жасай алу: тіс щеткасын сабынмен жуу, тарақты тазалау және оны жуу; 1.1.1.2. қол орамалын пайдалана алу, жөтелу мен түшкіру кезінде этикалық ережелерді білу және орындау: ауызды орамалмен жабу, егер жанында адам болса кері айналу; ұйқының алдында жатын бөлмені желдету; 1.1.1.4 жекелей заттарды өздігінен пайдалану; 1.1.1.5. үстел басында дұрыс тәртіп ережелерін үйрену; 1.1.1.6. тазалық заттарын пайдалану алу: сабын, тіс щеткасы, тарақ
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық	1.1.2.1 ғимаратқа кірер алдында аяқты сүрте алу; 1.1.2.2 ұлдардың ғимаратқа кірер алдында бас

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		мәдениеті	киімін шешу ережесін білуі және оны орындауы; 1.1.2.3 ұйымдастырушылық және ұқыптылық ережелерін орындау: өзін күттірмеу, сабаққа кешікпеу
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	1.2.1.1 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы, отбасыға деген жақындық; 1.2.1.2 отбасыда анасымен, әкесімен, әжесімен орындалатын кейбір әрекеттерді байқау; 1.2.1.3 өз мұғалімімен ғана емес, осы күні кездескен барлық адамдармен амандасу; 1.2.1.4 ұлдардың қыздармен бірінші амандасуы; 1.2.1.5 өзгелердің сәлемдесуіне жылы жүзбен жауап беру; 1.2.1.6 жасы үлкен адамдармен «сіз» деп сөйлесу; 1.2.1.7 сыныптастарымен айғайсыз, сабырлы түрде қарым-қатынас жасау; 1.2.1.8 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы; Отбасыға деген жақындық; 1.2.1.9 өз мұғалімімен ғана емес, осы күні кездескен барлық адамдармен амандасу; 1.2.1.10 өзгелердің сәлемдесуіне жылы жүзбен жауап беру; 1.2.1.11 мейірімділік, кішіпейілділік, қайырымдылық, қатарластарына жылы қабақ танытуы, үлкендерді сыйлау сияқты адами қасиеттерді көрсету; 1.2.1.12 дөрекілік және арамдық сияқты теріс қасиеттерді мойындамау; 1.2.1.13 таным үлкен адамдармен сөйлесу, сұрақтарына жауап беру, үлкендердің өтініштерін орындау; 1.2.1.14 сөйлеуді «әдепті» сөздерді өздігінен пайдалану, жылы шыраймен сөйлесу
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	1.2.2.1 қоршаған ортаның әдемі істерін байқау; 1.2.2.2 қатарластарымен қарым-қатынас жасауда мәдениет ережелерін орындау: тыныш ойнау; сабақта ешкімге кедергі келтірмей өзін дұрыс ұстау; тіл табысу, ойыншықтарымен бөлісу, достарына көмектесу; 1.2.2.3 өзге балаларға, ата-анаға, жақын адамдарға, педагогтарға жанашырлық таныту; 1.2.2.4 ойын сабақтарында үлкендермен жұмыс жасауда мінез-құлықтың қарапайым нормаларын сақтау

			1.2.2.5 ненің жақсы, ненің жаман екені туралы қарапайым түсінікке ие болу, жақсы және жаман істерді бағалай білуді үйрену; 1.2.2.6 жақсы істерден рахат ала алу
3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу әрекеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті		1.3.1.1 әдептілік сөздерін пайдалану: «Кешіріңіз!», «Кіруге рұқсат етіңіз!», «Шығуға бола ма!» 1.3.1.2 мұғалімді мұқият тыңдау, сұрақтарға жауап беру;
		3.2 Сөйлеу дағдылары	1.3.2.1 заттар мен болмыс құбылыстарының атауын дұрыс айту; 1.3.2.2 зат есімдерді сын есімдер мен етістіктермен бірге дұрыс қолдану 1.3.2.3. қойылған сұрақтарға жауап беру;
4 - тоқсан			
Тағам және сусын	1. Сыртқы түр және мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	1.1.1.1 тазалық заттарына күтім жасай алу: тіс щеткасын сабынмен жуу, тарақты тазалау және оны жуу; 1.1.1.2 қол орамалын пайдалана алу, жөтелу мен түшкіру кезінде этикалық ережелерді білу және орындау: ауызды орамалмен жабу, егер жанында адам болса кері айналу; ұйқының алдында жатын бөлмені желдету; 1.1.1.4 жекелей заттарды өздігінен пайдалану; 1.1.1.5 үстел басында дұрыс тәртіп ережелерін үйрену; 1.1.1.6 тазалық заттарын пайдалану алу: сабын, тіс щеткасы, тарақ; 1.1.1.7 таңғы және кешкі киінуді өздігінен орындау; 1.1.1.8 жеке заттарға күтіммен қарау
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	1.1.2.1 ғимаратқа кірер алдында аяқты сүрте алу; 1.1.2.2 ұлдардың ғимаратқа кірер алдында бас киімін шешу ережесін білуі және оны орындауы; 1.1.2.3 ұйымдастырушылық және ұқыптылық ережелерін орындау: өзін күттірмеу, сабаққа кешікпеу; 1.1.2.4 мектепке таза, жинақы болып келу, айнаның алдында киімін ретке келтіру
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	1.2.1.1 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы, отбасыға деген жақындық; 1.2.1.2 отбасыда анасымен, әкесімен, әжесімен орындалатын кейбір әрекеттерді байқау; 1.2.1.3 өз мұғалімімен ғана емес, осы күні кездескен барлық адамдармен амандасу; 1.2.1.4 ұлдардың қыздармен бірінші амандасуы;

Дені саудың – жаны сау			<p>1.2.1.5 өзгелердің сәлемдесуіне жылы жүзбен жауап беру;</p> <p>1.2.1.6 жасы үлкен адамдармен «сіз» деп сөйлесу;</p> <p>1.2.1.7 сыныптастарымен айғайсыз, сабырлы түрде қарым-қатынас жасау;</p> <p>1.2.1.8 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы;</p> <p>Отбасыға деген жақындық;</p> <p>1.2.1.9 өз мұғалімімен ғана емес, осы күні кездескен барлық адамдармен амандасу;</p> <p>1.2.1.10 өзгелердің сәлемдесуіне жылы жүзбен жауап беру;</p> <p>1.2.1.11 мейірімділік, кішіпейілділік, қайырымдылық, қатарластарына жылы қабақ танытуы, үлкендерді сыйлау сияқты адами қасиеттерді көрсету;</p> <p>1.2.1.12 дөрекілік және арамдық сияқты теріс қасиеттерді мойындамау;</p> <p>1.2.1.13 таным үлкен адамдармен сөйлесу, сұрақтарына жауап беру, үлкендердің өтініштерін орындау;</p> <p>1.2.1.14 сөйлеуді «әдепті» сөздерді өздігінен пайдалану, жылы шыраймен сөйлесу;</p> <p>1.2.1.15 үлкендерді аты, жөні, тегімен атау, «Сіз» деп сөйлесу;</p> <p>1.2.1.16 қатарластарымен бірге әрекет етуді үйрену;</p> <p>1.2.1.17 қатарластарын атымен атау, кейде еркелету мақсатында аттарын қысқартып айту;</p> <p>1.2.1.18 қоршаған адамдардың эмоционалды жағдайына көңіл аудару, жанашырлық таныту, қарапайым көмек көрсету</p>
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	<p>1.2.2.1 қоршаған ортаның әдемі істерін байқау;</p> <p>1.2.2.2 қатарластарымен қарым-қатынас жасауда мәдениет ережелерін орындау: тыныш ойнау; сабақта ешкімге кедергі келтірмей өзін дұрыс ұстау; тіл табысу, ойыншықтарымен бөлісу, достарына көмектесу;</p> <p>1.2.2.3 өзге балаларға, ата-анаға, жақын адамдарға, педагогтарға жанашырлық таныту;</p> <p>1.2.2.4 ойын сабақтарында үлкендермен жұмыс жасауда мінез-құлықтың қарапайым нормаларын сақтау;</p> <p>1.2.2.5 ненің жақсы, ненің жаман екені туралы қарапайым түсінікке ие болу, жақсы және жаман істерді бағалай білуді үйрену;</p> <p>1.2.2.6 жақсы істерден рахат ала алу;</p> <p>1.2.2.7 мектепте, үйде, көшеде</p>

		ұйымдастырушылық мінез-құлықтың дағдыларын бекіту; 1.2.2.8 үстелде тәртіп ережелерін орындау
3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	1.3.1.1 әдептілік сөздерін пайдалану: «Кешіріңіз!», «Кіруге рұқсат етіңіз!», «Шығуға бола ма!»; 1.3.1.2 мұғалімді мұқият тыңдау, сұрақтарға жауап беру
	3.2 Сөйлеу дағдылары	1.3.2.1 заттар мен болмыс құбылыстарының атауын дұрыс айту; 1.3.2.2 зат есімдерді сын есімдер мен етістіктермен бірге дұрыс қолдану; 1.3.2.3. қойылған сұрақтарға жауап беру

3) 2-сынып:
3-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Өзім туралы	1. Сыртқы түр және мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас тазалағы мәдениеті	2.1.1.1 ескертусіз үй киімін кию ережелерін орындау; 2.1.1.2 өз киімі мен аяқ киіміне күтіммен қарау, өздігінен тазалықты қадағалау; 2.1.1.3 өзінің сыртқы түр-әлпетін бақылауға алу әдетіне ие болу; 2.1.1.4 киімін әдемі киюге тырысу
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	2.1.2.1 қоғамдық орындарды, көшені ластамау; 2.1.2.2 үйдің қабырғалары мен қоршауларға сурет салмау және жазбау әдетіне ие болу
Менің мектебім	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	2.2.1.1 жақын адамдарға, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы, отбасыға деген жақындық; 2.2.1.2 үлкендердің күнделікті еңбегі, ата-аналардың қамқорлығына құрмет көрсету; 2.2.1.3 сыныптастарына жылы қатынас таныту, жақсы істер жасауға тырысу; 2.2.1.4 үлкендермен әдепті қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	2.2.2.1 өз уақытын тиімді пайдалану, серуеннен кейін кешікпеу, теледидардың алдында ұзақ отырмау, ешқашан еш жерге кешікпеу; 2.2.2.2 күн тәртібін қатаң орындау; 2.2.2.3 қоғамдық еңбекке қатысу, мұғалімге, тәрбиешіге, ата-анаға көмектесу; 2.2.2.4 қамқорлық, жауапкершілік таныту
	3. Сөйлеу	3.1 Сөйлеу	2.3.1.1 1 әдептілік сөздерін пайдалану:

	мәдениеті және сөйлеу этикеті	этикетінің мәдениеті	«Қайырлы таң», «Қайырлы күн!»
		3.2 Сөйлеу дағдылары	2.3.2.1 аталмыш сұрақ сөздерін пайдалана отырып, қойылған сұрақтарға толығымен жауап беру
2 – тоқсан			
Менің отбасым және достарым	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас тазалығы мәдениеті	2.1.1.1 ескертусіз үй киімін кию ережелерін орындау; 2.1.1.2 өз киімі мен аяқ киіміне күтіммен қарау, өздігінен тазалықты қадағалау; 2.1.1.3 өзінің сыртқы түр-әлпетін бақылауға алу әдетіне ие болу; 2.1.1.4 киімін әдемі киюге тырысу
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	2.1.2.1 қоғамдық орындарды, көшені ластамау; 2.1.2.2 үйдің қабырғалары мен қоршауларға сурет салмау және жазбау әдетіне ие болу; 2.1.2.3 көшеде тәртіп ережелерін білу және орындау
Бізді қоршаған әлем	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	2.2.1.1 жақын адамдарға, атаға, әжеге, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы; 2.2.1.2 үлкендердің күнделікті еңбегіне, оларға деген қамқорлықтарына құрмет көрсету; 2.2.1.3 сыныптастарына жылы қатынас таныту, жақсы істер жасауға тырысу; 2.2.1.4 үлкендермен әдепті қарым-қатынас жасау дағдыларына ие болу; 2.2.1.5 ескертусіз сәлемдесу, қоштасу, үлкендерді аты, жөні, тегімен атау
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	2.2.2.1 өз уақытын тиімді пайдалану, серуеннен кейін кешікпеу, теледидардың алдында ұзақ отырмау, ешқашан еш жерге кешікпеу; 2.2.2.2 күн тәртібін қатаң орындау; 2.2.2.3 қоғамдық еңбекке қатысу, мұғалімге, тәрбиешіге, ата-анаға көмектесу; 2.2.2.4 қамқорлық, жауапкершілік таныту; 2.2.2.5 отбасы мүшелерімен, сыныптастарымен, достарымен бірге әрекет ету және келісе алу; бір-біріне көмектесу; 2.2.2.6 достық пен мейірімділік пен туралы түсінікке ие болу
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	2.3.1.1 әдептілік сөздерін пайдалану: «Қайырлы таң», «Қайырлы күн!», «Қайырлы кеш!», «Қайырлы түн!»
		3.2 Сөйлеу дағдылары	2.3.2.1 аталмыш сұрақтың сөздерін пайдалана отырып, қойылған сұрақтарға толығымен жауап беру; 2.3.2.2 жәй қарапайым сөйлемдер құрау
3 – тоқсан			

Саяхат	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас тазалығы мәдениеті	2.1.1.1 ескертусіз үй киімін кию ережелерін орындау; 2.1.1.2 өз киімі мен аяқ киіміне күтіммен қарау, өздігінен тазалықты қадағалау; 2.1.1.3 өзінің сыртқы түр-әлпетін бақылауға алу әдетіне ие болу; 2.1.1.4 киімін әдемі киюге тырысу; 2.1.1.5 өзінің қол ормаалын жуа алу және қағаз сүлгіні пайдалану; 2.1.1.6 ұқыпты тамақтану дағдыларына ие болу, үстелде тәртіп ережелерін бекіту; 2.1.1.7 үйден жинақы, таза, таза аяқ киіммен шығудың қажеттілігін түсіну; 2.1.1.8 ескертусіз тамақтың алдында қолды жууға үйрету
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	2.1.2.1 қоғамдық орындарды, көшені ластамау; 2.1.2.2. үйдің қабырғалары мен қоршауларға сурет салмау және жазбау әдетіне ие болу; 2.1.2.3 көшеде тәртіп ережелерін білу және орындау; 2.1.2.4 көшеде қатты сөйлеу, айғайлау, өткендердің назарын аударудың әдепсіз екенін есте сақтау
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	2.2.1.1 жақын адамдарға, атаға, әжеге, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы; 2.2.1.2 үлкендердің күнделікті еңбегіне, оларға деген қамқорлықтарына құрмет көрсету; 2.2.1.3 сыныптастарына жылы қатынас таныту, жақсы істер жасауға тырысу; 2.2.1.4 үлкендермен әдепті қарым-қатынас жасау дағдыларына ие болу; 2.2.1.5 ескертусіз сәлемдесу, қоштасу, үлкендерді аты, жөні, тегімен атау; 2.2.1.6 үлкендердің әңгімелеріне араласпау, өз өтінішін сыпайы түрде білдіру, көрсетілген қызметкер алғыс айту; 2.2.1.7 топтағы қатарластарының мінез-құлқымен байланыс орнату және өзге балалардың жауап ретіндегі қарым-қатынасы; 2.2.1.8 қарым-қатынас жасау ережелерін орындау, жасы кіші балалармен жұмсақ сөйлесу, төзімділік пен мейірімділік таныту
			2.2 Әрекет ету мәдениеті
		Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	

			2.2.2.5 отбасы мүшелерімен, сыныптастарымен, достарымен бірге әрекет ету және келісе алу; бір-біріне көмектесу; 2.2.2.6 достық пен мейірімділік пен туралы түсінікке ие болу; 2.2.2.8 өз мінез-құлқын басқара алу
	3. Сөйлеу мәдениеті мен сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	2.3.1.1 әдептілік сөздерін пайдалану: «Қайырлы таң», «Қайырлы күн!», «Қайырлы кеш!», «Қайырлы түн!»; 2.3.1.2 әңгімелесушінің көзіне тік қарап, ашық-жарқын әңгімелеу
		3.2. Сөйлеу дағдылары	2.3.2.1 аталмыш сұрақтың сөздерін пайдалана отырып, қойылған сұрақтарға толығымен жауап беру; 2.3.2.2 жәй қарапайым сөйлемдер құрау
4 – тоқсан			
Тағам және сусын	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас тазалығы мәдениеті	2.1.1.1 ескертусіз үй киімін кию ережелерін орындау; 2.1.1.2 өз киімі мен аяқ киіміне күтіммен қарау, өздігінен тазалықты қадағалау; 2.1.1.3 өзінің сыртқы түр-әлпетін бақылауға алу әдетіне ие болу; 2.1.1.4 киімін әдемі киюге тырысу 2.1.1.5 өзінің қол ормаалын жуа алу және қағаз сүлгіні пайдалану; 2.1.1.6 ұқыпты тамақтану дағдыларына ие болу, үстелде тәртіп ережелерін бекіту; 2.1.1.7 үйден жинақы, таза, таза аяқ киіммен шығудың қажеттілігін түсіну; 2.1.1.8 ескертусіз тамақтың алдында қолды жууға үйрету
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	2.1.2.1 қоғамдық орындарды, көшені ластамау; 2.1.2.2 үйдің қабырғалары мен қоршауларға сурет салмау және жазбау әдетіне ие болу; 2.1.2.3 көшеде тәртіп ережелерін білу және орындау; 2.1.2.4 көшеде қатты сөйлеу, айғайлау, өткендердің назарын аударудың әдепсіз екенін есте сақтау; 2.1.2.5 жаяу жолдың оң жағымен жүру; 2.1.2.6 егер бір топ бала келе жатса, жолды алмау әдетіне ие болу; 2.1.2.7 таныс адамды немесе жолдасты кездестіріп қалған жағдайда сөйлесу үшін жолдың бір жағына шығу
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	2.2.1.1 жақын адамдарға, атаға, әжеге, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімнің болуы; 2.2.1.2 үлкендердің күнделікті еңбегіне, оларға деген қамқорлықтарына құрмет көрсету;

Дені саудын – жаны сау			<p>2.2.1.3 сыныптастарына жылы қатынас таныту, жақсы істер жасауға тырысу;</p> <p>2.2.1.4 үлкендермен әдепті қарым-қатынас жасау дағдыларына ие болу;</p> <p>2.2.1.5 ескертусіз сәлемдесу, қоштасу, үлкендерді аты, жөні, тегімен атау;</p> <p>2.2.1.6 үлкендердің әңгімелеріне араласпау, өз өтінішін сыпайы түрде білдіру, көрсетілген қызметкер алғыс айту;</p> <p>2.2.1.7 топтағы қатарластарының мінез-құлқымен байланыс орнату және өзге балалардың жауап ретіндегі қарым-қатынасы;</p> <p>2.2.1.8 қарым-қатынас жасау ережелерін орындау, жасы кіші балалармен жұмсақ сөйлесу, төзімділік пен мейірімділік таныту;</p> <p>2.2.1.9 қоршаған адамдардың көңіл-күйі мен жағдайын байқау, оларға дұрыс ықпал ету;</p> <p>2.2.1.10 сөйлеуде ескертусіз «әдепті» сөздерді пайдалану, көтеріңкі көңіл күйде сөйлесу</p>
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	<p>2.2.2.1 өз уақытын тиімді пайдалану, серуеннен кейін кешікпеу, теледидардың алдында ұзақ отырмау, ешқашан еш жерге кешікпеу;</p> <p>2.2.2.2 күн тәртібін қатаң орындау;</p> <p>2.2.2.3 қоғамдық еңбекке қатысу, мұғалімге, тәрбиешіге, ата-анаға көмектесу;</p> <p>2.2.2.4 қамқорлық, жауапкершілік таныту;</p> <p>2.2.2.5 отбасы мүшелерімен, сыныптастарымен, достарымен бірге әрекет ету және келісе алу; бір-біріне көмектесу;</p> <p>2.2.2.6 достық пен мейірімділік пен туралы түсінікке ие болу;</p> <p>2.2.2.8 өз мінез-құлқын басқара алу;</p> <p>2.2.2.9 жақын адамдарға, атаға, әжеге, анаға, әкеге, әпкелеріне, бауырларына деген жақындық сезімін таныту;</p> <p>2.2.2.10 моралдық нормаларды сақтау, тұлғаның жекелей спаасы: қарапайымдылық, төзімділік, жанашырлық және мейірімділік, теріс әрекет жасаған кезде ұят сезімінің болуы</p>
	3. Сөйлеу мәдениеті мен сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	<p>2.3.1.1 әдептілік сөздерін пайдалану: «Қайырлы таң», «Қайырлы күн!», «Қайырлы кеш!», «Қайырлы түн!»</p> <p>2.3.1.2 әңгімелесушінің көзіне тік қарап, ашық-жарқын әңгімелеу</p>
		3.2 Сөйлеу дағдылары	<p>2.3.2.1 аталмыш сұрақтың сөздерін пайдалана отырып, қойылған сұрақтарға толығымен жауап беру;</p> <p>2.3.2.2 жәй қарапайым сөйлемдер құрау;</p> <p>2.3.2.3 сұрақтар бойынша сөйлемдерді тарату, таныс сөздердің формаларын дұрыс қолдану</p>

4) 3-сынып:

4-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Өзім туралы	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	3.1.1.1 дұрыс, ретімен киіну, қайта киінудің дағдыларын бекіту; 3.1.1.2 басты жуу кезінде сусабынды пайдалану
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	3.1.2.1 көлікте тәртіп ережелерін орындау; 3.1.2.2 автобуста, трамвайда, троллейбуста, маршрутты көлікте жол ақысын дұрыс және уақытылы төлеу; 3.1.2.3 көлікке кіру және көліктен шығу ережелерін білу және орындау
Менің мектебім	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	3.2.1.1 «әдептілік» сөзінің мәнін түсіну; 3.2.1.2 өз бетінше, ескертусіз айналадағыларға мейірімділік пен сақтық таныту; 3.2.1.3 өз достарына, олардың адами қасиеттеріне, қызығушылықтары туралы сұрау, қызығушылық таныту
		2.2 Өрекет ету мәдениеті	3.2.2.1 өз істеріне талдау жасау, ол әдептілік ережелеріне сәйкес па соған талдау жасау; 3.2.2.2 өз әлемін, рухани қызығушылықтарын түрлендіруге тырысу, жекелей қызығушылықтарды қалыптатсыру; 3.2.2.3 коллекция жинау туралы, белгілі спортсмендердің алғашқы қадамдары туралы, көркем әдебиет, би, бөлме өсімдіктерін өсіру, көркем қол өнері түрлері туралы мәлеметтерді жеткізе алу
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	3.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Алғыс білдіремін», «өтінемін»; 3.3.1.2 жолдасты сөзін бөлмей тыңдау
		3.2 Сөйлеу дағдылары	3.3.2.1 әңгімеге араласу, қойылған сұрақтарға толығымен және дұрыс жауап беру; 3.3.2.2 қарапайым, жәй сөйлемдерді құрастыру, таныс сөздердің формаларын дұрыс қолдану
2 – тоқсан			
Менің отбасым және менің достарым	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	3.1.1.1 дұрыс, ретімен киіну, қайта киінудің дағдыларын бекіту; 3.1.1.2 басты жуу кезінде сусабынды пайдалану; 3.1.1.3 қонаққа, мерекеге сәнді киіне алу
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық	3.1.2.1 көлікте тәртіп ережелерін орындау; 3.1.2.2 автобуста, трамвайда, троллейбуста, маршрутты көлікте жол ақысын дұрыс және уақытылы төлеу; 3.1.2.3 көлікке кіру және көліктен шығу

Бізді қоршаған әлем	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	мәдениеті ережелерін білу және орындау	3.2.1.1 «әдептілік» сөзінің мәнін түсіну; 3.2.1.2 өз бетінше, ескертусіз айналадағыларға мейірімділік пен сақтық таныту; 3.2.1.3 өз достарына, олардың адами қасиеттеріне, қызығушылықтары туралы сұрау, қызығушылық таныту; 3.2.1.4 үлкендермен сөйлесуде әдепті бола алу, сөйлесу кезінде ашық-жарқын болу, анық сөйлеу, әңгімелесушінің көзіне тік қарау, әңгімені үзбеу, үлкендердің сөзін бөлмеу
		2.2 Өрекет ету мәдениеті	3.2.2.1 өз істеріне талдау жасау, ол әдептілік ережелеріне сәйкес па соған талдау жасау; 3.2.2.2 өз әлемін, рухани қызығушылықтарын түрлендіруге тырысу, жекелей қызығушылықтарды қалыптастыру; 3.2.2.3 коллекция жинау туралы, белгілі спортсмендердің алғашқы қадамдары туралы, көркем әдебиет, би, бөлме өсімдіктерін өсіру, көркем қол өнері түрлері туралы мәліметтерді жеткізе алу; 3.2.2.4 алдыға шағын міндеттер қою және оларды аяғына дейін апару	
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	3.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Алғыс білдіремін», «өтінемін»; 3.3.1.2 жолдасты сөзін бөлмей тыңдау	
		3.2 Сөйлеу дағдылары	3.3.2.1 әңгімеге араласу, қойылған сұрақтарға толығымен және дұрыс жауап беру; 3.3.2.2 қарапайым, жәй сөйлемдерді құрастыру, таныс сөздердің формаларын дұрыс қолдану	
	3 – тоқсан			
Саяхат	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	3.1.1.1 дұрыс, ретімен киіну, қайта киінудің дағдыларын бекіту; 3.1.1.2 басты жуу кезінде сусабынды пайдалану; 3.1.1.3 қонаққа, мерекеге сәнді киіне алу; 3.1.1.4 ауа-райына сәйкес киіне алу; 3.1.1.5 аяқ пен қолдың тырнақтарына күтім жасау; 3.1.1.6 жеке бас тазалығы аумағында тәжірибелік дағдыларға ие болу (тамақтану, жуыну, киім күтімі мәдениеті)	
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	3.1.2.1 көлікте тәртіп ережелерін орындау; 3.1.2.2 автобуста, трамвайда, троллейбуста, маршрутты көлікте жол ақысын дұрыс және уақытылы төлеу; 3.1.2.3 көлікке кіру және көліктен шығу ережелерін білу және орындау; 3.1.2.4 өзге жолаушыларға сыпайы қарым-қатынас таныту ережелерін орындау; 3.1.2.5 үлкендерге және кішкентай балалары бар	

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	жолаушыларға орын беру 3.2.1.1 «әдептілік» сөзінің мәнін түсіну; 3.2.1.2 өз бетінше, ескертусіз айналадағыларға мейірімділік пен сақтық таныту; 3.2.1.3 өз достарына, олардың адами қасиеттеріне, қызығушылықтары туралы сұрау, қызығушылық таныту; 3.2.1.4 үлкендермен сөйлесуде әдепті бола алу, сөйлесу кезінде ашық-жарқын болу, анық сөйлеу, әңгімелесушінің көзіне тік қарау, әңгімені үзбеу, үлкендердің сөзін бөлмеу; 3.2.1.5 бөтен адамдармен сөйлесу ережелерін орындау (сатушы, тәртіп сақшылары)
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	3.2.2.1 өз істеріне талдау жасау, ол әдептілік ережелеріне сәйкес па соған талдау жасау; 3.2.2.2 өз әлемін, рухани қызығушылықтарын түрлендіруге тырысу, жекелей қызығушылықтарды қалыптастыру; 3.2.2.3 коллекция жинау туралы, белгілі спортсмендердің алғашқы қадамдары туралы, көркем әдебиет, би, бөлме өсімдіктерін өсіру, көркем қол өнері түрлері туралы мәлеметтерді жеткізе алу; 3.2.2.4 алдыға шағын міндеттер қою және оларды аяғына дейін апару; 3.2.2.5 қоғамдық орындарда тәртіп мәдениетінің ережелерін орындау (көшеде, көлікте, кинотеатрда); 3.2.2.6 телефонмен дұрыс және сыпайы сөйлесу
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу әрекеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	3.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Алғыс білдіремін», «Өтінемін»; 3.3.1.2 жолдастың сөзін бөлмей тыңдау
		3.2 Сөйлеу дағдылары	3.3.2.1 әңгімеге араласу, қойылған сұрақтарға толығымен және дұрыс жауап беру; 3.3.2.2 қарапайым, жәй сөйлемдерді құрастыру, таныс сөздердің формаларын дұрыс қолдану; 3.3.2.3 кейбір сөз алды қосымшалары мен үстеулерді қолдану
	4 – тоқсан		
Тағам және сусын	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	3.1.1.1 дұрыс, ретімен киіну, қайта киінудің дағдыларын бекіту; 3.1.1.2 басты жуу кезінде сусабынды пайдалану; 3.1.1.3 қонаққа, мерекеге сәнді киіне алу; 3.1.1.4 ауа-райына сәйкес киіне алу; 3.1.1.5 аяқ пен қолдың тырнақтарына күтім жасау; 3.1.1.6 жеке бас тазалығы аумағында тәжірибелік дағдыларға ие болу (тамақтану, жуыну, киім күтімі мәдениеті); 3.1.1.7 өз қол орамалын жуа алу және қағаз

Дені саудың – жаны сау			сүлгілерді пайдалану
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	3.1.2.1 көлікте тәртіп ережелерін орындау; 3.1.2.2 автобуста, трамвайда, троллейбуста, маршрутты көлікте жол ақысын дұрыс және уақытылы төлеу; 3.1.2.3 көлікке кіру және көліктен шығу ережелерін білу және орындау; 3.1.2.4 өзге жолаушыларға сыпайы қарым-қатынас таныту ережелерін орындау; 3.1.2.5 үлкендерге және кішкентай балалары бар жолаушыларға орын беру; 3.1.2.6 қатты сөйлемеу әдетіне ие болу, салонның ішінде жүгірмеу, орындыққа аяқпен отырмау, орындықты былғамау
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	3.2.1.1 «әдептілік» сөзінің мәнін түсіну; 3.2.1.2 өз бетінше, ескертусіз айналадағыларға мейірімділік пен сақтық таныту; 3.2.1.3 өз достарына, олардың адами қасиеттеріне, қызығушылықтары туралы сұрау, қызығушылық таныту 3.2.1.4 үлкендермен сөйлесуде әдепті бола алу, сөйлесу кезінде ашық-жарқын болу, анық сөйлеу, әңгімелесушінің көзіне тік қарау, әңгімені үзбеу, үлкендердің сөзін бөлмеу; 3.2.1.5 бөтен адамдармен сөйлесу ережелерін орындау (сатушы, тәртіп сақшылары); 3.2.1.6 сөздік қорды әдептілік сөздерімен байыту; 3.2.1.7 здігінен амандасу, қоштасу, алғыс айту, кешірім сұрау, жақын адамдармен сөйлескенде еркелету сөздерін қолдану
	2.2 Әрекет ету мәдениеті	3.2.2.1 өз істеріне талдау жасау, ол әдептілік ережелеріне сәйкес па соған талдау жасау; 3.2.2.2 өз әлемін, рухани қызығушылықтарын түрлендіруге тырысу, жекелей қызығушылықтарды қалыптастыру; 3.2.2.3 коллекция жинау туралы, белгілі спортсмендердің алғашқы қадамдары туралы, көркем әдебиет, би, бөлме өсімдіктерін өсіру, көркем қол өнері түрлері туралы мәліметтерді жеткізе алу; 3.2.2.4 алдыға шағын міндеттер қою және оларды аяғына дейін апару; 3.2.2.5 қоғамдық орындарда тәртіп мәдениетінің ережелерін орындау (көшеде, көлікте, кинотеатрда); 3.2.2.6 телефонмен дұрыс және сыпайы сөйлесу; 3.2.2.7 бос уақытта қызықты істермен шұғылдана алу; 3.2.2.8 ойында әрекеттерді сәйестендіре алу;	

			3.2.2.9 балалар ортасында тәртіп ережелерін орындау; әдепті, тиянақты болу
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	3.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Алғыс білдіремін», «Өтінемін»; 3.3.1.2 жолдастың сөзін бөлмей тыңдау
		3.2 Сөйлеу дағдылары	3.3.2.1 әңгімеге араласу, қойылған сұрақтарға толығымен және дұрыс жауап беру; 3.3.2.2 қарапайым, жәй сөйлемдерді құрастыру, таныс сөздердің формаларын дұрыс қолдану; 3.3.2.3 кейбір сөз алды қосымшалары мен үстеулерді қолдану

5) 4-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
1 – тоқсан				
Өзім туралы	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	4.1.1.1 дұрыс тамақтану дағдылары (үстелде тік отыру, шынтақты үстелге қоймау; үстел құралдарын пайдалану - пышақ, шанышқы); 4.1.1.2 үй тұрмысының қызметтерін білу – шаштараз, киім тазалау	
		1.1 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	4.1.2.1 қонақта өзін-өзі дұрыс ұстай алуы; 4.1.2.2 кинотеатрда өзін-өзі дұрыс ұстай алуы	
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	4.2.1.1 үлкендер мен жолдастардың сенімін бағалай алу;	4.2.1.2 жақсы әдеп ережелерін орындау: орындық ұсыну және үлкендерге орын беру; біреудің түсіріп алған затын сыпайылықпен алып беру, ұлдар көлікте, ғимаратта қыздарды өткізіп жібереді; балаларға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу;
			4.2.1.3 қонақта үлкендермен және өз қатарластарымен таныса алуы;	4.2.1.4 сөздік қорды әдептілік сөздерімен байыту;
			4.2.1.5 здігінен амандасу, қоштасу, алғыс айту, кешірім сұрау, жақын адамдармен сөйлескенде еркелету сөздерін қолдану	4.2.1.6 үлкендер мен жолдастарының сенімін бағалай алуы
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	4.2.2.1 сыныпта, шеберханада, ойын бөлмесінде, үйде тазалық пен тәртіпті сақтау;	4.2.2.2 кез-келген тапсырманы, кез-келген жұмысты тиянақты орындау;

Менің мектебім			4.2.2.3 кітаптар, оқулықтарға деген күтімді қатынас: бетін қайырмау, кітапты кір қолымен ұстамау; 4.2.2.4 бүгін жасалатын істі ертеңге қалдырмау әдетіне ие болу
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	4.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Мархабат!», «Кешіріңіз!», «Рахмет»; 4.3.1.2 үлкендердің сөзін бөлмеу және олардың әңгімелеріне араласпау әдетіне ие болу
		3.2 Сөйлеу дағдылары	4.3.2.1 әңгімеге араласу; сыныптастарының әңгімесін толықтыра отырып, сұрақтарға жауап беру; 4.3.2.2 қарапайым жәй сөйлемдерді қолдана отырып, жоспар бойынша өз ойын жеткізіп отыру
2 – тоқсан			
Менің отбасым және достарым	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	4.1.1.1 дұрыс тамақтану дағдылары (үстелде тік отыру, шынтақты үстелге қоймау; үстел құралдарын пайдалану - пышақ, шанышқы); 4.1.1.2 үй тұрмысының қызметтерін білу – шаштараз, киім тазалау
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	4.1.2.1 қонақта өзін-өзі дұрыс ұстай алуы; 4.1.2.2 кинотеатрда өзін-өзі дұрыс ұстай алуы; 4.1.2.3 кітапханада тәртіп ережелерін білу және орындау
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	4.2.1.1 үлкендер мен жолдастардың сенімін бағалай алуы; 4.2.1.2 жақсы әдеп ережелерін орындау: орындық ұсыну және үлкендерге орын беру; біреудің түсіріп алған затын сыпайылықпен алып беру, ұлдар көлікте, ғимаратта қыздарды өткізіп жібереді; балаларға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу; 4.2.1.3 қонақта үлкендермен және өз қатарластарымен таныса алуы; 4.2.1.4 сөздік қорды әдептілік сөздерімен байыту; 4.2.1.5 өздігінен амандасу, қоштасу, алғыс айту, кешірім сұрау, жақын адамдармен сөйлескенде еркелету сөздерін қолдану; 4.2.1.6 үлкендер мен жолдастарының сенімін бағалай алуы; 4.2.1.7 ұлдар көлікте, ғимаратта қыздарды өткізіп жібереді; балаларға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу; 4.2.1.8 ұлдар қыздарға әдептілік таныта алуы, оларға оларға орындық беру, қажет кезде көмек
Бізді қоршаған әлем			

			көрсте алу, биге шақыру
		2.2 Әрекет ету мәдениеті	4.2.2.1 сыныпта, шеберханада, ойын бөлмесінде, үйде тазалық пен тәртіпті сақтау; 4.2.2.2 кез-келген тапсырманы, кез-келген жұмысты тиянақты орындау; 4.2.2.3 кітаптар, оқулықтарға деген күтімді қатынас: бетін қайырмау, кітапты кір қолымен ұстамау; 4.2.2.4 бүгін жасалатын істі ертеңге қалдырмау әдетіне ие болу
	3. Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу этикеті	3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті	4.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Мархабат!», «Кешіріңіз!», «Рахмет»; 4.3.1.2 үлкендердің сөзін бөлмеу және олардың әңгімелеріне араласпау әдетіне ие болу
		3.2 Сөйлеу дағдылары	4.3.2.1 әңгімеге араласу; сыныптастарының әңгімесін толықтыра отырып, сұрақтарға жауап беру; 4.3.2.2 қарапайым жәй сөйлемдерді қолдана отырып, жоспар бойынша өз ойын жеткізіп отыру; 4.3.2.3 таныс сөздердің формаларын дұрыс пайдалану
3 – тоқсан			
Саяхат	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Сыртқы түр мәдениеті	4.1.1.1 дұрыс тамақтану дағдылары (үстелде тік отыру, шынтақты үстелге қоймау; үстел құралдарын пайдалану - пышақ, шанышқы; асықпай, ұқыптылықпен ашық ауызбен жеу, тамақты ұзақ шайнау; нанды тілімдерге бөлу; қайнатпа жемістеріндегі сүйектерді шәй қасықпен табаққа салу; тамақты жеп болғаннан кейін қасық, шанышқы, қасықты дастарханға емес тарелкаға салу; тамақ барысында сүлгіні пайдалану; 4.1.1.2 үй тұрмысының қызметтерін білу – шаштараз, киім тазалау, киім тігіні бойынша ателье, аяқ киім жөндеу шеберханасы
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	4.1.2.1 қонақта өзін дұрыс ұстай алу; 4.1.2.2 театрда, кинотеатрда өзін дұрыс ұстай алу; 4.1.2.3 кітапханада тәртіп ережелерін білу және орындау; 4.1.2.4 ауруханада тәртіп ережелерін білу және орындау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	4.2.1.1 үлкендер мен жолдастардың сенімін бағалай алу; 4.2.1.2 жақсы әдеп ережелерін орындау: орындық ұсыну және үлкендерге орын беру; біреудің түсіріп алған затын сыпайылықпен алып беру, ұлдар көлікте, ғимаратта қыздарды

		<p>өткізіп жібереді; балаларға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу;</p> <p>4.2.1.3 қонақта үлкендермен және өз қатарластарымен таныса алуы;</p> <p>4.2.1.4 сөздік қорды әдептілік сөздерімен байыту;</p> <p>4.2.1.5 өздігінен амандасу, қоштасу, алғыс айту, кешірім сұрау, жақын адамдармен сөйлескенде еркелету сөздерін қолдану;</p> <p>4.2.1.6 үлкендер мен жолдастарының сенімін бағалай алуы;</p> <p>4.2.1.7 ұлдар көлікте, ғимаратта қыздарды өткізіп жібереді; балаларға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу;</p> <p>4.2.1.8 ұлдар қыздарға әдептілік таныта алуы, оларға оларға орындық беру, қажет кезде көмек көрсете алу, биге шақыру;</p> <p>4.2.1.9 қыздардың сыпайылық көрсете алуы, қоршаған адамдарға жанашырлық таныту, ұлдар тарапынан көрсетілетін көмек пен көңілді бағалай алуы</p>
	2.2 Әрекет ету мәдениеті	<p>4.2.2.1 сыныпта, шеберханада, ойын бөлмесінде, үйде тазалық пен тәртіпті сақтау;</p> <p>4.2.2.2 кез-келген тапсырманы, кез-келген жұмысты тиянақты орындау;</p> <p>4.2.2.3 кітаптар, оқулықтарға деген күтімді қатынас: бетін қайырмау, кітапты кір қолымен ұстамау;</p> <p>4.2.2.4 бүгін жасалатын істі ертеңге қалдырмау әдетіне ие болу;</p> <p>4.2.2.5 тұлғаның елгезектік, әділеттілік және кішіпейілділік сапаларын көрсете алуы; өз ынтасын шектей алуы, кедергілердің алдын-алу, үлкендердің талаптарына бағыну және белгіленген мінез-құлық нормаларын орындау</p>
	3.Сөйлеу мәдениеті және сөйлеу әрекеті	<p>3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті</p> <p>4.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Мархабат!», «Өтінемін!» «Кешіріңіз!», «Рахмет»; «Алғыс білдіремін!», «Кіруге рұқсат етіңіз!»</p> <p>4.3.1.2 үлкендердің сөзін бөлмеу және олардың әңгімелеріне араласпау әдетіне ие болу;</p> <p>4.3.1.3 пайдалануды бекіту бойынша тәжірибелік тренингтерге белсенді қатысу</p>
	3.2 Сөйлеу дағдылары	<p>4.3.2.1 әңгімеге араласу; сыныптастарының әңгімесін толықтыра отырып, сұрақтарға жауап беру;</p> <p>4.3.2.2 қарапайым жәй сөйлемдерді қолдана отырып, жоспар бойынша өз ойын жеткізіп отыру;</p>

			4.3.2.3 таныс сөздердің формаларын дұрыс пайдалану
4 - тоқсан			
Тағам және сусын	1. Сыртқы түр мен мінез-құлық мәдениеті	1.1 Жеке бас тазалығының мәдениеті	4.1.1.1 дұрыс тамақтану дағдылары (үстелде тік отыру, шынтақты үстелге қоймау; үстел құралдарын пайдалану - пышақ, шанышқы; асықпай, ұқыптылықпен ашық ауызбен жеу, тамақты ұзақ шайнау; нанды тілімдерге бөлу; қайнатпа жемістеріндегі сүйектерді шәй қасықпен табаққа салу; тамақты жеп болғаннан кейін қасық, шанышқы, қасықты дастарханға емес тарелкаға салу; тамақ барысында сүлгіні пайдалану; 4.1.1.2 үй тұрмысының қызметтерін білу – шаштараз, киім тазалау, киім тігін бойынша ателье, аяқ киім жөндеу шеберханасы; 4.1.1.3 жеке бас тазалығы заттарына күтім жасай алуы: тіс щеткасын сабынмен жуу, тарақты тазалау және оны жуу; 4.1.1.4 өз киімі мен аяқ киіміне күтім жасай алу
		1.2 Қоғамдық орындардағы мінез-құлық мәдениеті	4.1.2.1 қонақта өзін дұрыс ұстай алу; 4.1.2.2 театрда, кинотеатрда өзін дұрыс ұстай алу; 4.1.2.3 кітапханада тәртіп ережелерін білу және орындау; 4.1.2.4 ауруханада тәртіп ережелерін білу және орындау; 4.1.2.5 адам көп жиналған жердегі адамның тәртіп ережелерін орындау
	2. Қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Тұлға аралық қарым-қатынас мәдениеті	4.2.1.1 үлкендер мен жолдастардың сенімін бағалай алу; 4.2.1.2 жақсы әдеп ережелерін орындау: орындық ұсыну және үлкендерге орын беру; біреудің түсіріп алған затын сыпайылықпен алып беру, ұлдар көлікте, ғимаратта қыздарды өткізіп жібереді; балаларға шарф тағуына, замок салып беруге көмектесу; 4.2.1.3 қонақта үлкендермен және өз қатарластарымен таныса алуы; 4.2.1.4 сөздік қорды әдептілік сөздерімен байыту; 4.2.1.5 өздігінен амандасу, қоштасу, алғыс айту, кешірім сұрау, жақын адамдармен сөйлескенде еркелету сөздерін қолдану 4.2.1.6 үлкендер мен жолдастарының сенімін бағалай алуы; 4.2.1.7 ұлдардың қыздарға әдептілік танытуы, оларға орындық беруі, қажет кезде көмек бере алуы, биге шақыру; 4.2.1.8 қыздардың сыпайылық көрсете алуы,
Дені саудың – жаны сау			

		<p>қоршаған адамдарға жанашырлық таныту, ұлдар тарапынан көрсетілетін көмек пен көңілді бағалай алуы;</p> <p>4.2.1.9 ым, ишарат, әрекет, дауыс интонациясы арқылы эмоционалды жағдайды анықтай алу;</p> <p>4.2.1.10 қоршаған адамдармен сөйлесуде олардың көңіл-күйін ескеру; қоршаған адамдардың көңіл-күйіне дұрыс ықпал ете алу;</p> <p>4.2.1.11 қатарластар тобында тәртіп ережелерін білу және орындау (ашық көңілді, сезімтал, елгезек, әділетті болу);</p> <p>4.2.1.12 қатарластарының оған деген қатынасы баланың өзгелерге деген қатынасына байланысты екенін түсіну;</p> <p>4.2.1.13 өз әрекетін және өзгелердің әрекетін бағалай алу; қоршаған адамдарға өзінің ізгі ниетті қатынасын көсетуге тырысу;</p>
	2. 2 Әрекет ету мәдениеті	<p>4.2.2.1 сыныпта, шеберханада, ойын бөлмесінде, үйде тазалық пен тәртіпті сақтау;</p> <p>4.2.2.2 кез-келген тапсырманы, кез-келген жұмысты тиянақты орындау;</p> <p>4.2.2.3 кітаптар, оқулықтарға деген күтімді қатынас: бетін қайырмау, кітапты кір қолымен ұстамау;</p> <p>4.2.2.4 бүгін жасалатын істі ертеңге қалдырмау әдетіне ие болу;</p> <p>4.2.2.5 тұлғаның елгезектік, әділеттілік және кішіпейілділік сапаларын көрсете алуы; өз ынтасын шектей алуы, кедергілердің алдын-алу, үлкендердің талаптарына бағыну және белгіленген мінез-құлық нормаларын орындау;</p> <p>4.2.2.6 өз істерінде жақсы үлгі бойынша әрекет ете алу;</p> <p>4.2.2.7 үлкендердің көмегімен және өз бетінше әртүрлі жастағы адамдармен сөйлесуде мінез-құлықтың дұрыс үлгісін таңдап алу, үлкендерге көмек көрсету, қатарластарының эмоционалды және физикалық жағдайына сезімталдықпен қарау</p>
	3. Сөйлеу этикеті және сөйлеу мәдениеті	<p>3.1 Сөйлеу этикетінің мәдениеті</p> <p>4.3.1.1 әдептілікті танытатын сөздерді пайдалану: «Сәлеметсіз бе!», «Сау болыңыз!», «Мархабат!», «Өтінемін!» «Кешіріңіз!», «Рахмет»; «Алғыс білдіремін!», «Кіруге рұқсат етіңіз!»;</p> <p>4.3.1.2 үлкендердің сөзін бөлмеу және олардың әңгімелеріне араласпау әдетіне ие болу</p>
	3.2 Сөйлеу дағдылары	<p>4.3.2.1 әңгімеге араласу; сыныптастарының әңгімесін толықтыра отырып, сұрақтарға жауап беру;</p> <p>4.3.2.2 қарапайым жәй сөйлемдерді қолдана</p>

			отырып, жоспар бойынша өз ойын жеткізіп отыру; 4.3.2.3 таныс сөздердің формаларын дұрыс пайдалану
--	--	--	--